

СИЛАБУС
ДИПЛОМНЕ ПРОЕКТУВАННЯ
2025-2026 н.р.

Кафедра	Декоративне мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Рік навчання	4-й
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Вид дисципліни	нормативна

Викладач:

Дутка Вікторія Валеріївна, професор кафедри декоративного мистецтва, кандидат мистецтвознавства, доцент
+0674958156, radiokosiv@gmail.com

Вступ

«Дипломне проектування» - нормативна дисципліна, яка надає знання та практичні навички виконання дипломного проекту бакалаврської кваліфікаційної дипломної роботи засобами проектної графіки. **Бакалаврська кваліфікаційна робота** – це випускова кваліфікаційна робота, самостійна навчально-дослідницька, творча праця й водночас форма підготовки та підсумкової атестації студента за освітньо-професійною програмою «Декоративне мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Її публічним захистом завершується курс навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. **Графічна частина кваліфікаційної бакалаврської роботи (дипломний проект)** забезпечує візуалізацію найбільш важливих наукових та практичних результатів бакалаврської роботи. Курс націлений на поєднання в цілісну систему проекту світлин, креслень, таблиць, ескізів тощо, які комплексно розкривають авторську творчу ідею та презентують усі етапи її виконання.

Передумовою вивчення курсу «Дипломне проектування» є знання з філософії, історії мистецтв, основ наукових досліджень, проектування, комп'ютерне проектування, рисунку, живопису, композиції. Одночасно із кур-

сом «Дипломне проектування» студенти опановують творчо-експериментальні практичні компоненти вибіркових, вузько-спеціалізованих дисциплін, що дає можливість комплексно та усебічно опрацювати проблематику проектування. Курс має важливе значення для індивідуального завдання та змісту **переддипломної практики**, яка разом з іншими освітніми компонентами інтегрує знання та навички у процес створення кваліфікаційної дипломної роботи.

Під час курсу формуються та розвиваються наступні компетентності, закладені в освітній програмі «Декоративне мистецтво» (ІК – інтегральна компетентність, ЗК – загальні компетентності, СК – спеціальні (фахові) компетентності):

1. Інтегральна компетентність.

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов.

2. Загальні компетентності.

ЗК2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

3. Спеціальні (фахові) компетентності).

СК3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

СК9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

4. Очікувані програмні результати навчання:

ПРН1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення ціліс-

ного образу.

ПРН2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН4. Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).

ПРН5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН11. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН13. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

ПРН14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПРН17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

Під час вивчення курсу формуються наступні **soft skills**: вміння спостерігати та виявляти суть, винахідливість та креативність, нестандартне мислення, емоційний інтелект, вміння концентруватися та самонавчатися.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
-------------------------	--	--------------------------------------

Кількість кредитів – 4	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Рік підготовки: 4
Змістових модулів – 2		Семестр 8
Загальна кількість годин -120 Аудиторних 40		Лекції 4 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4 Самостійної роботи студента –8		Практичні 36 год.
		Самостійна робота 80 год.
	Вид контролю: екзамен-перегляд	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Предметом вивчення дисципліни є методи комплексної та усебічної презентації авторської ідеї згідно обраної теми засобами проектної та комп'ютерної графіки із застосуванням науково-дослідного обґрунтування проблематики дипломної роботи та програмного забезпечення 2D, 3D.

Мета дисципліни: Сформувати у студентів систему знань, умінь і навиків для художньо-виразної візуалізації дипломного проекту бакалаврської кваліфікаційної роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати:**

1. Структуру дипломного проекту.
2. Методи візуальної систематизації матеріалів.
3. Засоби комп'ютерної і проектної графіки під час варіативного ескізування, розробки ескізу та комплексної презентації творчої ідеї .

вміти:

1. Аналізувати аналоги та прототипи до теми проектування.
2. Визначати проблематику проектування.
3. Виконувати ескізи у різних графічних техніках.
4. Розробляти ескізи, опираючись на технічні та технологічні параметри виробів.

5. Систематизувати та упорядковувати допоміжні матеріали дипломної роботи.
6. Виконувати схеми, таблиці, креслення.
7. Використовувати засоби комп'ютерної графіки під час візуалізації художніх ідей.
8. Використовувати засоби композиції під час гармонізації зображень на проекті.
9. Використовувати основні засоби і методи створення проектів за допомогою професійних графічних пакетів програм.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви тем (навчальних елементів)	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
1	2	3		7
Модуль I. Комплексне розкриття ідеї художнього твору.				
Змістовий модуль 1. Структура дипломного проекту				
Тема 1. Теоретичне обґрунтування бакалаврського проекту. Проблематика проектування у контексті культурно-мистецьких, екологічних, моральних, наукових цінностей і досягнень суспільства. Розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області: об'єктивне і суб'єктивне трактування.	12	1	3	8
Тема 2. Аналоги і прототипи. Пошук, оброблення та аналіз інформації за темою проектування. Візуальна систематизація матеріалів (світлина, замальовки: аналіз матеріалів).	14		6	8
Тема 3. Варіативне ескізування творчої ідеї. Тенденції розвитку галузі професійної діяльності. Авторські інноваційні пошуки у практиках сучасного мис-	23	1	6	16

тецтва. Адаптація творчої діяльності до вимог і умов споживача.				
Виконання конструктивних елементів виробу геометричними примітивами та інструменти обробки зображення.				
Тема 4. Розробка ескізів Використання професійних знань у практичній діяльності.	24		8	16
Моделювання об'єкту дипломного проектування. Режими редагування.				
Тема 5. Візуалізація творчої ідеї. Засоби комп'ютерної та проектної графіки у презентації проекту (авторський проект).	34	1		23
Текстури об'єктів. Візуалізація. Налаштування оточення. Композиційне вирішення проекту. Вставка і редагування зображень. Зображення творів в архітектурному середовищі, на моделі, у експозиції виставки тощо.			10	
Разом за ЗМ 1	107	3	33	71
Змістовий модуль 2. Художньо-стильова єдність дипломного проекту.				
Тема 6. Засоби гармонізації дипломного проекту. Шрифт і зображення. Колір і фактура. Масштаб і масштабність.	13	1	3	9
До друкарська підготовка та друк проекту.				

Разом за ЗМ 2	13	1	3	9
РАЗОМ	120	4	36	80

5. Зміст навчальної дисципліни.

5.1. Лекції.

№ з/п	Назва тем	Кількість годин
1.	Проблематика проектування у контексті культурно-мистецьких, екологічних, моральних, наукових цінностей	1
2.	Тенденції розвитку галузі професійної діяльності	1
3.	Засоби комп'ютерної та проектної графіки у презентації проекту.	1
4.	Засоби гармонізації дипломного проекту	1
	Всього лекційних годин	4

5.2. Теми практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Структура дипломного проекту		
1	Практична робота 1. Написання анотації до дипломного проекту.	3
2	Практична робота 2. Пошук, оброблення та аналіз інформації за темою проектування. Візуальна систематизація матеріалів (світлини, замальовки: аналіз матеріалів).	6
3.	Практична робота 3. Варіативне ескізування творчої ідеї. Виконання конструктивних елементів виробу геометричними примітивами та інструменти обробки зображення.	6
4.	Практична робота 4. Розробка ескізів. Моделювання об'єкту дипломного проектування. Режими редагування.	8
5.	Практична робота 5. Текстури об'єктів. Візуалізація. Налаштування оточення. Композиційне редагування зображень. Зображення творів в архітектурному середовищі або моделі.	10
Змістовий модуль 2. Художньо-стильова єдність дипломного проекту.		
6.	Практична робота 6. Гармонізація проекту: застосування шрифтів та зображення; кольору та фактури; масштабів до середовища. До друкарська підготовка та друк проекту.	3
	Всього годин практичних занять	36

5.3. Самостійна робота.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

Змістовий модуль 1. Структура дипломного проекту		
7.	Тема 1. Теоретичне обґрунтування магістерського дослідження. Самостійна робота: Опрацювання текстів за темою дипломного проектування. Систематизація матеріалів (тексти, схеми, таблиці).	8
8.	Тема 2. Аналоги і прототипи. Самостійна робота: Пошук та опрацювання матеріалів. Упорядкування анотацій для світлин.	8
9.	Тема 3. Варіативне ескізування. Самостійна робота : Варіативне ескізування. Створення варіативного ескізування засобами растрової, векторної та 3D графіки програмним забезпеченням: Adobe Photoshop, CorelDrawe, Rhinoceros 5.0, Marvelous Designer тощо.	16
10.	Тема 4. Розробка ескізів. Самостійна робота: Розробка ескізів. Конструкційні площини. Моделювання виробів дипломної роботи засобами 2D та 3D графіки.	16
11.	Тема 5. Візуалізація художньої ідеї. Самостійна робота: Створення візуалізації художнього твору засобами комп'ютерної графіки. Створення текстури об'єктів. Візуалізація у KeyShot, V-ray. Імпорт і експорт файлів. Налаштування оточення. Композиційне вирішення проекту. Редагування зображень.	23
Змістовий модуль 2. Художньо-стильова єдність дипломного проекту.		
12.	Тема 6. Засоби гармонізації дипломного проекту. Самостійна робота: Підбір шрифтів та зображення; кольору та фактури; масштабів та середовища. До друкарська підготовка та друк проекту.	9
Всього годин самостійної роботи:		80

6. Індивідуальні завдання.

Не передбачено.

7. Методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання - лекції.

Лекційні заняття проводяться із застосуванням слайдових презентацій у програмі Microsoft Office PowerPoint та в он-лайн режимі з використанням платформи Zoom, роздатковий матеріал з застосуванням елементів навчальної дискусії та проблемного навчання у поєднанні з репродуктивною та творчою діяльністю студентів.

Практичні методи навчання.

Охоплюють широкий діапазон різноманітних форм навчання. Під час використання практичних методів застосовують такі прийоми: постановка завдання, планування його виконання, оперативне стимулювання, регулювання та контроль, аналіз підсумків практичної роботи, виявлення помилок і недоліків та їхнє усунення, коригування навчального процесу для повного досягнення мети.

Консультації зі студентами передбачають роботу педагога над тими розділами і темами, що потребують додаткової уваги студентів для більш повного і детального вивчення курсу.

Самостійна робота передбачається для студентів на розроблення тем та їх засвоєння під час практичної роботи.

8. Методи контролю.

Поточний контроль за виконанням всіх складових дипломного проекту здійснюється згідно графіка виконання завдань. Поточний контроль проводиться у формі попередніх переглядів згідно тем та в кінці кожного змістового модуля.

Підсумковий контроль – це узагальнення отриманих результатів студентами у кінці семестру, здійснюється у формі екзамену-перегляду. Обов'язковою умовою допуску студента до екзамену є вчасне виконання всіх складових проекту.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен-перегляд модулів.

Виконані завдання оцінюються за накопичувальною системою балів в результаті поточного та підсумкового контролю.

Засоби діагностики успішності навчання: перегляд тематичних модулів (по завершенню модуля).

9. Розподіл балів, які отримують студенти

з навчальної дисципліни «Дипломне проектування»

Критерії оцінювання навчальних елементів	Поточні (за змістовий модуль)	Підсумкові
1.Теоретичне обґрунтування бакалаврського дослідження.	6	12
2.Аналоги і прототипи	4	
3. Варіативне ескізування творчої ідеї.	6	12

4. Розробка ескізів.	4	
5. Візуалізація творчої ідеї.	6	
6. Засоби гармонізації дипломного проєкту.	4	16
Сума балів	30	40
Додаткові бали		
Відвідування занять		3
Творча поза навчальна діяльність		4

Принцип отримання суми балів за семестр є результатом накопичення балів з поточного (ЗМ1 (30) +ЗМ2(30)) та підсумкового контролю (40), отже $2 \times 30 + 40 = 100$.

**Розподіл балів, які отримують студенти
з навчальної дисципліни “Дипломне проєктування”**

Семестр	Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий екзамен-перегляд	Кількість балів
8	Модуль 1.			
	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
	30	30	40	100

10. Критерії оцінювання результатів навчання.

Знання студентів оцінюються з теоретичної та практичної підготовки за наступними критеріями:

- **«Відмінно»:** студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, всебічно та глибоко знає зміст навчальної дисципліни, логічно мислить та самостійно формулює проблематику дипломного проєкту, вільно використовує набуті теоретичні знання в практичних завданнях, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

- **«Добре»:** студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє ключовими аспектами з курсу дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі; має достатні навички практичного застосування набутих знань, але допускає певні неточності, формулювання думки у певній мірі залежить від керівника.

- **«Задовільно»:** студент в загальному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але плутає певні поняття, проявляє неточності, демонструє нестабільність знань та навичок практичного характеру, творча думка повністю залежить від керівника.

- **«Незадовільно»:** студент не засвоїв теоретичний матеріал дисципліни, не орієнтується в рекомендованій літературі та першоджерелах, не знає ключових визначень та положень курсу, не сформовані практичні навички.

11. Вимоги до якості виконання завдань.

<p>Теоретичне обґрунтування бакалаврського дослідження.</p>	<p>Студент володіє теоретичним матеріалом у межах теми, вміє систематизувати результати дослідження у логічній послідовності. Під час систематизації результатів дослідження самостійно виконує таблиці, схеми, застосовує аналітичне обґрунтування проблем та вміє акцентувати увагу на висновках. Кількість зібраних артефактів дає можливість повноцінно та самостійно обґрунтувати проблематику бакалаврської кваліфікаційної роботи у анотації до дипломного проекту.</p>
<p>Аналоги і прототипи</p>	<p>Студент демонструє ґрунтовну обізнаність у темі. Кількість та якість представлених зразків аналогів та прототипів дозволяє усебічно зрозуміти стан розвитку досліджуваного мистецького явища. Джерела доповнені анотаціями з вичерпними даними про зразок (автор твору, його місце знаходження, матеріали та техніки виконання). Студент використовує набуті знання комп'ютерної та відручної графіки під час організації зображень на площині проекту.</p>
<p>Варіативне ескізування</p>	<p>Студент володіє оригінальним абстрактним мисленням, розуміє тенденції розвитку предметної галузі. На високому професійному рівні моделює авторські варіанти композиції на обрану тему. Варіативне ескізування розкриває діапазон творчої ідеї.</p>
<p>Розробка ескізів</p>	<p>У студента добре розвинене художнє мислення, він володіє графічними засобами для відображення художньої ідеї в композиції. Виявляє власні пошуки у творчому вирішенні поставленого завдання. На високому професійному рівні вміє відобразити власну художню концепцію певної композиційної структури у матеріалі. Презентація композиції відображає новизну та оригінальність творчої ідеї.</p>
<p>Візуалізація творчої</p>	<p>Студент досконало володіє техніками комп'ютерної</p>

ідеї.	графіки під час візуалізації авторської ідеї, вміє обирати найбільш виразні для виявлення художнього образу метод проектування.
Засоби гармонізації дипломного проєкту	Дипломний проєкт виконаний на основі авторської графічної концепції. Усі складові мають визначену зону і знаходяться у логічному взаємозв'язку. Кольорові та пропорційні співвідношення виважені і не заважають сприймати цілісність творчого задуму. Акценти розставлені за логікою формування концепції бакалаврської роботи, сприяють ефективному сприйняттю змісту та суті творчої ідеї.
Самостійна робота	Студент в повному обсязі виконує поставлені завдання, удосконалює та розвиває уміння та навички, набуті на аудиторних заняттях.

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Література.

1. Дутка В. В., Вах І. С. Методичні рекомендації до виконання і захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи для здобувачів першого ступеня вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Косів: КІПДМ ЛНАМ, 2020. 43 с.
2. Вах І. С., Дутка В. В., Гаркус З. О. Моделювання одягу засобами програмного забезпечення Marvelous Designer у декоративно-прикладному мистецтві: навч. посіб. – Косів: КІПДМ ЛНАМ, 2017. – 140 с.
3. Дутка, В. В., Щербина, Н. М. Методика проектування магістерських кваліфікаційних робіт у Косівському інституті: утвердження національних пріоритетів. Мистецтво та освіта, 2023. № 2 (108). С. 53–58.
4. Дяченко, А. Теорія і практика дипломного проектування студентів з декоративно-прикладного мистецтва і дизайну. Український Педагогічний журнал, 2021. № 3. С 93–98.
5. Іттен Й. Наука дизайну та форми: Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах. К.: ArtHuss, 2021. С. 136
6. Іттен Й. Мистецтво кольору. Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. К.: ArtHuss, 2021. С. 96
7. Крвавич Д. Дипломна робота в контексті навчальної програми вищих художніх закладів освіти. Художня освіта в Україні. Сучасний стан, проблеми розвитку: матеріали науково-практичної конференції. Київ: Емма, 1998. С. 29 — 31.
8. Кусько Г. Стратегічні напрями дипломного проектування на факультеті декоративно-прикладного мистецтва ЛНАМ у 2016 р. Тези доповідей: матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 70-й річниці Львівської національної академії мистецтв, 140-й річниці з часу заснування професійної мистецької освіти у Львові. 16 — 17 листопада 2016 р. Львів: Львівська національна академія мистецтв, 2016. С.18 —19.
9. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). К. : Редакція вісника «Ант», 2009. 408 с.
10. Смірнова О. О. Методичні рекомендації до виконання творчої дипломної роботи студентами зі спеціальності «Образотворче мистецтво». Переяслав-Хмельницький, 2012. 42 с.
11. Шевнюк, О. Л. Теоретико-методичні основи вивчення композиції у закладах вищої художньої освіти. Мистецтво та освіта. 2021. № 4 (102). С. 2–6.
12. Веселовська Г. В., Ходакова В. Є.: Комп'ютерна графіка. Навч. пос. - К.: Кондор, 2015. - 584 с.
13. Розетті Е. Дизайн ювелірних виробів у Rhinoceros. Видавництво: Дедал, 2014. 360 с.
14. М. В. Колосніченко, В. Ю. Щербань, К. Л. Процик. Комп'ютерне проектування одягу: Навчальний посібник. - К.: «ОсвітаУкраїни», 2010. - 236 с.
15. Аббасов І. Б. Основи тривимірного моделювання в 3DS MAX 2018 : Навч. Посібник / І. Б. Аббасов. Харків : Valka-book, 2018. 186 с.

16. Ковальов Ю. М., Каніліченко В. В. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Основи тривимірного комп'ютерного моделювання» : Навч. посібник / Ю. М. Ковальов, В. В. Каніліченко. Київ, 2018. 205 с. Режим доступу:

<https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/33695>

ВИКЛАДАЧ:

Дутка Вікторія Валеріївна, професор кафедри декоративного мистецтва, кандидат мистецтвознавства, доцент, член національної спілки художників України.

Учасниця численних всеукраїнських та міжнародних мистецьких проєктів.

Сфера зацікавлення – гобелен, живопис.

Педагогічну та творчу активність відображено за посиланням:

<http://surl.li/pzmjv>